

RECENZIJE NA KNJIGU

*Sjećanja na
Tomu*

TOMISLAV BARIŠIĆ

6. 3. 1958. – 25. 8. 1985.

Posušje, 2024.

RECENZENTI:

Prof. dr. sc. Miro Jakovljević

Doc. dr. sc. Jadranka Pavić

Ljubo Krmek, književnik

Knjiga „Sjećanja na Tomu – Tomislav Barišić 6.3.1958. – 25.8.1985.“, Posušje 2024. je jedna iznimna knjiga ne samo po svojem sadržaju nego i estetski po vrlo lijepom izgledu. Ovo je knjiga o jednom divnom čovjeku i liječniku velike dobrote i leaderskih sposobnosti koji nas je prerano napustio u svojoj dvadeset osmoj godini, o njegovoj plemenitoj obitelji s bogatom liječničkom tradicijom i kulturom empatije, ali i svjedočanstvo o duhu jednog vremena i o ljudima koje je susretao i s kojima je surađivao. Knjiga naglašava jednu prekrasnu poruku kako „ljubav i dobrota nikad ne umiru, kao ni ljudi koji ih prenose“. Knjige nas oblikuju, ali i podsjećaju tko smo, što smo bili i što želimo postati, one su nam istovremeno i zrcalo i svjetiljka. Na svom životnom putovanju susrećemo mnoge ljude koji imaju različite uloge u našem životu, učimo životne lekcije u srazu s brojnim izazovima dobra i zla, ljubavi i mržnje, smisla i besmisla, uspjeha i neuspjeha ... Među njima neki su nam pravi blagoslov, sretni smo što smo ih upoznali, povezali se i surađivali s njima, stvarali zajedničke vizije kako graditi svijet u sebi i oko sebe boljim... Naš Tomo je, kao što svjedoči ova knjiga, mnogima bio blagoslov. Kao studentski lider nesebično je pomagao mnogima, „krasila ga je ljubav prema ljudima, strpljenje, razumijevanje, prihvaćanje, dobrota i domoljublje“ kako je napisao jedan njegov kolega iz studentskih dana. Uz obimne društvene aktivnosti bio je posvećen i stručnom i znanstvenom radu tako da je bio dobitnik tri nagrade Dekana Medicinskog Fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i dvije prvomajske nagrade Sveučilišta u Zagrebu. Kao predsjednik Psihijatrijske sekcije studenata Medicinskog fakulteta bio je jedan od voditelja programa suzaštite i samopomoći s ciljem unapređenja duševnog zdravlja i promocije zdravih stilova življenja mladih. Prema poznatom američkom književniku i slikaru Henry Miller-u (1891-1980) „knjiga nije samo prijatelj, ona nam i nalazi prijatelje“. Kao što je Tomo za života povezivao ljude i poticao

prijateljstva tako i ova knjiga sjećanja na njega danas povezuje njegove prijatelje i potiče na nova prijateljstva. O tome svjedoči i činjenica da je u pisanju ove knjige uključen 31 autor, a na fotografijama se nalaze mnogi ljudi s kojima je Tomo surađivao i njegovao prijateljstvo. Netko je rekao da je knjiga naš najbolji prijatelj i kad čitamo dobru knjigu onda smo u najboljem društvu, ona je za dušu, ono što je hrana za tijelo. Dobre knjige nas inspiriraju i povezuju, potiču empatiju, entuzijazam, kreativnost, proširuju i otvaraju nove vidike na iskustvima iz prošlosti. S obzirom da je dobra knjiga čovjeku najbolji i najvjerniji prijatelj koji uvijek ostaje s nama ali i govori o nama ova knjiga je jedno lijepo svjedočanstvo („verba volant, scripta manent“) kako „naš život smrću ne prestaje, već se samo mijenja“. Iako je Tomo otišao prije 40 godina on i dalje živi u srcima i sjećanjima članova svoje obitelji i prijatelja, a kroz ovu knjigu i u povijesti Medicinskog fakulteta u Zagrebu i Klinike za psihijatriju KBC-a Zagreb. Izdavanje knjiga je poseban blagoslov, ali i velika odgovornost i veliki izazov na koji je obitelj Barišić svojom inicijativom za objavljivanje knjige „Sjećanje na Tomu – Tomislav Barišić 6.3.1958. – 25.8.1985“ odgovorila na najbolji mogući način.

prof. dr. sc. Miro Jakovljević

Tekstovi u knjizi „Sjećanje na Tomu“ pokazuju stanovitu autentičnost mladog liječnika koji je izgubio život u prometnoj nesreći, njegovu nesebičnost, širinu i otvorenost. Kroz tekstove autora kojih je više od trideset, zorno svjedoči da je mladi liječnik Barišić imao uzvišeni poziv koji je više od obične Hipokratove zakletve. Sama knjiga pokazuje da je sve prihvaćao, zapravo prihvaćao je ljude onakvi kakvi jesu, bez obzira na ideologiju i svjetonazor. Nikoga nije isključivao, nego je svojom širinom uklapao se, tražio ono pozitivno u ljudima, uvijek spreman svakome pomoći i donijeti vedrinu duha. Knjiga ima i svoju vrijednost, jer i nakon četrdeset godina poslije Tomislavove smrti, sjećanja i spomeni na njegov plemeniti život ne blijede. K tome, knjiga se isprepliće vremenom i prostorom, a to joj daje povijesnu vrijednost. „Tote et legere“ - „Uzmi i čitaj“.

Izv.prof.dr. sc. Jadranka Pavić

Jedan kineski pjesnik i mudrac (Ciuang-Tse) je davno zapisao: „Život je san, a smrt je buđenje“. Ako se povedemo za njegovim riječima moramo se i zapitati umire li čovjek fizičkom smrću sasvim i definitivno?! Je li naš život samo san ili je naš san besmrtnost?! Je li naš ovozemaljski život ograničen isključivo na materijalnu i tjelesnu dimenziju?!

Mi kršćani u smrti vidimo vrata kroz koja prolazimo u pravi i autentični život. Kroz ta vrata prošao je 25. kolovoza 1985. Tomislav Barišić. Njegov odlazak u beskrajne prostore vječnosti gdje duševna sloboda počinje popraćen je tjelesnim i duševnim patnjama, kako njegove uže i šire obitelji, tako i kod mnogobrojnih kolega, prijatelja, profesora i poznanika. Dostojno je ispraćen na posuškom groblju gdje mu je obitelj podigla i spomenik kako se to i običava.

Četrdeset godina nakon Tomislavovog preranog odlaska njegova obitelj mu podiže i drugi spomenik – spomen-knjigu! Da, trebalo je proći vrijeme, trebale su donekle zacijeliti rane kako bi došao trenutak za ponovno oživljavanje uspomena, trenutaka... trebalo je baš toliko – 40 godina. Kako su to i sada uspjeli, znat će oni koji su među korice ove knjige stavili sebe kroz Tomu i Tomu kroz sebe...

Svjedoci smo svakodnevnih odlazaka rodbine, prijatelja i poznanika, koji se u većini slučajeva spominju jedno određeno vrijeme, a nakon toga nastane muk o njima kao da ih nikada Bog nije ni dao, čast iznimkama. S pokojnim Tomislavom Barišićem nije tako, on spada u ove časne iznimke... Knjiga koju imate ispred sebe je dokaz za izrečenu tvrdnju. Plod obiteljskog zajedništva, ljubavi, zalaganja, ponosa i napora utkan je u stranice ove knjige, i biti će trajni jamac da Tomislav nije i neće pasti u zaborav, da će ostati i svjedočiti o jednom jedinstvenom ljudskom životu.

Svojevrnsni je to zbornik radova koji su napisala Tomislavova braća i sestre, brojne kolege, suradnici i prijatelji, gdje je svatko

od njih donio ponaosob svoje uspomene na njega. Što bih osobno mogao reći o ovoj knjizi, a ne upasti u stupicu sebehvale, u koju se često upadne kad se treba govoriti o nekom. Pokušat ću biti objektivan. U netom rođenu zamisao obitelji Barišić o jednoj knjizi u koju bi zapisali svoje uspomene, te u nju stavili i ušćuvane fotografije o pok. Tomislavu, spletom poznanstva s dr. Ivanom, upletoh se i sam. Da bih ublažio onu otrcanu kako zađoh u knjigu kao Pilat u vjerovanje, radije bih izgovorio da sam zašao kao pacijent među doktore...

Knjiga je podijeljena na tri poglavlja. Prvi dio koji nosi naziv Sjećanje na Tomu sastoji se od trideset i dvije ispovijesti – svjedočenja o životu i radu Tomislava Barišića, koji je osvijetljen obiteljskom i prijateljskom pozornošću. U drugom dijelu nazvanim Tomino podrijetlo – Rakitno i obitelj, osim uspomena na Dragicu i Josipa Barišića – Tomine roditelje, pronašle su svoje mjesto neke povijesne i one datosti kroz koje je prolazio čovjek na širem posuškom prostoru. Treći dio Uspomene na Tomu sadrži ušćuvanene uspomene kao Tomin Diplomski rad, osobne isprave, sadržaj iz njegove torbe, te brojne slike iz njegovog foto albuma koje potvrđuju sve ono što je o njemu napisano, pa i više od toga...

Čitajući po više puta pristigle tekstove, često i sa suznim očima, upoznao sam Tomislava... Hercegovina je uvijek rađala talente... Tomislav Barišić je imao više Bogom danih talenata... između inih izdvojio bih ljubav... Tomislav je bio pun ljubavi... ljubio je sve ljude... bez predrasuda... provodio je himnu ljubavi iz Prve Pavlove poslovice upućene Korinćanima: Ljubav je strpljiva i dobrostiva, ljubav nije zavidna, ljubav se ne hvasta - ni puše, nije nepristojna, ni sebeljubna, nije razdražljiva - ni zlopahtiva, ne raduje se nepravdi - a raduje istini, sve pokriva, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi (13, 4-7)... Tomislavovo srce je bilo veliko... iskreno je volio ljude i ljudi njega... bio je omiljen

u društvu... vjernik, veseljak, skroman, optimist, radišan, marljiv, pošten, strpljiv, tolerantan, blag, običan, originalan i neponovljiv... svoja znanja i spoznaje nije ljubomorno čuvao za sebe, nego ih je dijelio ne štedeći ni vremena ni truda, pritom često zaboravljajući na svoje potrebe... staloženo i mudro slušao je probleme i davao savjete...

Bez obzira koliko se o njemu zapisalo, stalno se čini kao da bi se imalo još štošta za reći i dodati. I dodavat će svi oni koji su zapisali slovo o njemu, kao i svi oni koji su ga poznavali, a pročitaju ovu knjigu. Vjerujem da bi i Tomislav bio ponosan na obitelj, kolege i prijatelje kada bi vidio ovu knjigu, kao što je bio ponosan na sve ono što je u životu radio. Ma zapravo vjerujem da jest ponosan i da i u ovim trenutcima na samo Bogu znani način ponosno gleda na svoju obitelj znajući u konačnici da je u svom kratkom životu proživio nećijih deset, zasigurno svjestan da je bio i ostao jedna od najdragocjenijih spona obitelji Barišić. Pitam se što bi rekao za knjigu, za namjeru, za autore... Vjerujem da bi izustio: „Nemojte ljudi, ja to ne zavrjeđujem!“

U ovoj jubilarnoj godini tisuću i stogodišnjici hrvatskog kraljevstva i imena našeg prvog kralja Tomislava s mačem u ruci, i četrdesetogodišnjici odlaska našeg Tomislava s fotografskim aparatom u ruci, osjećajmo ponos i duboku zahvalnost što hrvatske majke rađaju takve sinove. Na kraju bih osobno odao priznanje svima koji su sudjelovali u rođenju ove knjige, koju s najtoplijom prijateljskom susretljivošću i gostoljubivošću predajemo čitateljstvu na uvid... od srca... Tomislavovski...

Ljubo Krmek

OSVRT NA KNJIGU:

Vlado Čutura, novinar

Knjiga koja povezuje ne povezivo, jer je protkana ljubavlju i ljudskost pa je tako povezala sve, a ta ljudskost i ljubav je bio Tomislav Barišić. Njegovu stvarnost i životni put koja je na neki način i putokaz „svetosti“ da se sve može u knjizi su ovjekovječili braća i sestre na čelu s dr. Ivanom Barišićem.

Na 488 stranica, s tvrdim omotom i tehničkom izvrsnošću, urednici su vješto spojili i oplemenili sadržaj koji nije samo jedno sjećanje ili autobiografija. To je široki spektar ljudskih priča, sudbina, druženja, razumijevanja. Tomislavov životni put pokazao je da sveci žive među nama. Nisu oni bez mane, ali su malo drukčiji. Sve prihvaćaju, ali su pomalo svoji.

Tako sama oprema knjige čitatelja uvodi u znatiželju, a ona se može promatrati s više stajališta, jer razumijevanje njezina sadržaja i bogatstva može se promatrati s različitih pristupa.

U njoj je sadržana povijest, socijalne prilike datoga vremena i prostora, jer sam kontekst neodvojiv je od povijesti Rakitna, Posušja, Zagreba... Premda se ukratko opisuje povijest samoga mjesta, ali autori i urednici vješte isprepliću život i prostor ljudskoga bivstva. Vođeni riječima Tina Ujevića: „Leti ko lišće što vir ga vije, za let si, dušo stvorena. Za zemlju nije, za pokoj nije cvijet što nema korijena“. Tako da knjiga ima i dodatnu vrijednost, jer prikazuje stablo Barišića, posebno Jojića. No, sve je spojila jedna osoba koja je svojom plemenitošću nadišla prostor i vrijeme, a to je Tomislav Barišić. Ljubav njegova nas spojila, njegovi ideali, njegovo poštenje, plemenitost, vizionarstvo. Njegovo liderstvo nije nenametljivo, nego je autentično od svjedoka toga vremena. Dovoljno je pogledati 31 suradnika koji su nabrojani u kazalu te svojim priložima pokazali da za Tomislava nije bilo lijevih i desnih; ovih i onih; on je sve prihvaćao, ali sa svojim jasnim stavom bio je lider, lider ljubavi, vizionar bez straha. S ljubavlju je prikazan od svojih najbližih na čelu s bratom Ivanom. S ljubavlju se sjećamo Tomislava, a ljubav nikad ne umire. Nosimo njegove

ideje i misli i sjećajmo ih se, posebno ovih riječi na koricama, bacimo i pogled na više od 380 fotografija, i one su povijest, jer jedna fotografija govori od tisuću riječi.

U spoju svih priloga, fotografija, uz čestitku priređivačima neka spomen na Tomislava i njegovu hrabrost te njegov životni hod bude stanoviti putokaz i današnjim generacijama, a Bog je sigurno nagradio.

Vlado Čutura

Rodih se na kršu tom Hercegovačkom,
i nosim ga uvijek u srcu mladenačkom.
Rodih se, kašem, jer to nije bilo davno,
i svoju ljubav prema njemu iznijet ću jamo.

Zavoljeh krš isto kao i ljude.
Mojе slutnje k zaričanju žude.
I dak srce kućati bude,
nosit će u sebi i zaričaji i krš i ljude.